

## 2 Timoteo Paulon̄e Timoteohât ekap bet̄jan kulemguop.

O nanne Timoteo,

<sup>1</sup> Nâmâ Paulo. Anitâ ikñahâk Yesu Kiristohât aposolo sâm âi nihimu mem mansan. Kiristo orop biwinenjae kepeiakmâ konohâk otmu Anitâje manman kârikñahât pat kuningimu tap. Yakât den pat lohimbi hânjan kulemjan mansai yençâlen ari ekyongowehât Kiriston̄e hângânnohop.

<sup>2</sup> Otmu den pat ya ekgohomune nângârâ bulâje otmu nanje âwâhaje tânahomawot yakât dopñeâk tânahom yâkâlen biwinetjae kepeim hoj bawañgimait. Gâhât nângâm Anitâ yuwu sâm ultguman. “O Awon̄, gâje Kudânenje Yesu Kiristo orop Timoteo nângâwañgim tihitje otmutâ biwiñe sânduk sâekgât ultgohoan.” Yawu sâm ultguman.

*Paulon̄e Timoteo mem heweweñ tuhuop.*

<sup>3</sup> Tâmbâlipnae Anitâ hoj bawañgim gaminiwi dop yauuâk nâje gurâ hoj bawañgim gan. Hoj bawañgimune Wâtgât mâmâñahât Heakje biwine ekmu ârândâj otmap yauu nângâman. Otmu omoje hilâmje Anitâ ultguman yan gâhât nângâm ultguman.

<sup>4</sup> Emelâk Epeso kapiâñ tatmâ biwinetjae kepeiakmâ manmâ dondâ iseñgiwit yakât gâhât nângâhihiman. Yâhâpje eñakmâ tep hero nañgañgiromgâlâk nângâman.

**5** Emelâk buwuhe, kutje Loisi sâm, yâkje Kiristohâlen biwiñanje kepeim manminiop. Otmu mâmâhe, kutje Yûnike, yâk gurâ yawuâk. Yakât otmâ gâje yawuâk yâkâlen biwihańe kepeim manmâ gat yakât gâhât nângâm eñgat yâhâp ki otman.

**6** Yawu nañgan yakât otmâ emelâk Kiristohât komot yenjât kunlipyenje orop âi sâm gihim kungan mewin sâp yapâek Wâtgât mâmâňahât Heakje mâmâňe otgihimu âi mendâ bulâňe tetem gap. Otmu bulâňe yawuâk tetem yâhâwuapgât kârihem kinmâ âi ya biwihańe mem tuhuwuat.

**7** Nenje Anitâhâlen biwinenňanje kepeimunje lohimbi nombotňanje umatje âlâlâ ningimai. Yawu otnjetâ biwinenje orotok sâmapgât ikje Wâtgât mâmâňahât Heakje mâmâňe otningimu biwinenje galemahom lohimbi lohotňan otmâ buku otyiňgimain.

**8** Kiristohâlen biwine kinmap ya ki kurihim manmâ gaman. Yakât otmâ Kiristohât den pat âlepje lohimbi ekyongomune ya lok nombotňanje nângâjetâ gemu bet pilâm pâi emetňan mem kat-nekjetâ manmâ gan. Otmu gâje yâkâlen biwihańe kepeim nâ orop tânahom den pat âlepje ekyongom gawit ya ki kurihim manbuat. Yawu manmâ lohimbi den pat ya ekyongorâ nângâm biwiyeńe yâkâlen katjetgât nañgan. Yâhâ lok nombotňanje den ya nângâm hâkâj otmâ mem âlâlâ tuhuheknomai yan Anitâhât wâtňan kinmâ ki lohotje otbuat.

**9-10** Anitâňe hân himbim ki kândikyotgowân Yesu Kiristo hângângumu ge nen Anitâhât lohimbi menenekmâ manman kârikjan katnenekbuap ya sâm kalop. Yakât otmâ nenje otbin mewin yakât

ki nângâop. Iknje eŋgatnejâk otmâ Kudânenje Yesu Kiristo hângângumu ge sârerenenekmâ kawenenjan kinmu kuŋjetâ muop. Muop yamâ benje mumuŋambâ mem yahatmu Mumuhât Amboŋe Satan ya mem ge katmâ manman kâriknej mem teteningiop. Yakât den pat âlepnej eknonganjetâ nângâwin yan Wâtgât mâmâŋahât Heaknej mem heweweŋ tuhunenekmu Kiristohâlen biwinenjanje kepeiwin. Yawu otmunje Anitâne nine nanne baratne sâm manman kârikŋahât pat kuningiop.

<sup>11</sup> Otmu nâne den pat âlepnej lohimbi kâsikum yîŋgiwehât Anitâne aposolo âi sâm nihimu mem mansan.

<sup>12</sup> Âi yu mem lohimbi den pat âlepnej kâsikum yîŋgimune yakât menekmâ pâi emetnejan katnekŋetâ hâhiwin kakŋjan mansan. Yawu mansan yamâ Kiristohâlen biwinanje tîŋâk kepeim mansan. Yakât otmâ âi nihiop yu biwinanje mem tuhum manmâ yâhâwomgât mâmâŋe otnihimap. Otmu yazuâk mâmâŋe otnihimu âi yu tuhum manmâ yâhâm yaŋak mumbom. Otmu hâmbâi Kiristonej âwurem ge menenekbuawân âi yukât hâmenje nihimu membom yakât nângâm biwi yâhâp ki otman.

<sup>13</sup> Kiristohât den bulâne yakât mâtâpnej nângâm hengeŋguhât den kâsikum gihim gan. Den mâtâpnej ya ki tâpikgum gike nângân nângân watmâ lohimbi kâsikum yîŋgiwuat. Yawu otmâ Kiristo orop biwiyetnejanje kepeiakmâ konohâk otmu Anitâne manman kârikŋjan katgekbuap yakât biwi yâhâp ki otmâ lohimbi hoŋ bayŋgiwuat.

<sup>14</sup> Wâtgât mâmâŋahât Heaknej biwinenjan ge

tatmapne mâmâje otgihimu Kiristohât lohimbi iknej den pat kâsikum yîngim mem heweweñ tuhuyekbuat sâm âi gihiwin. Ya biwihañe tiñâk mem tuhuwatgât nañgan.

**15** Emelâk topne katmâ den âiân katnekbi yan Asia hân ambolipñaje tânnohoñjet sâm ekyongowan yamâ yâknej nâ ki tânnohowi. Sâp yan bukuyâhânetnje, kutyetnje Pihelo yet Hemohene, yâknej betnohom âlâengen ariowot.

**16-17** Yawu gârâmâ bukunetnje âlâ, kutnej Onesiporo, yâknej konok Epeso kapi pilâm Roma kapi yuân takao. Taka pâinnekma kapi hawamgum yâhâm giop. Yâhâ nâmâ pâi emetñan tatmune yan taka mem tetenehop. Mem tetenekmâ pâi emetñan yâhâmune girawu me girawu tuhuneknomai yakât nângâm ki gorâwañgiop. In tihitnje bia pâi emetñan gam nekmu orowâk tatmâ den huhum biwine mem heweweñ tuhuop. Otmu Kudânenñaje yâkât imbiñe naomne yeñgât nângâyîngim tihityenje olâkgât ultguman.

**18** Hâmbâi sâp patoen Kudânenñaje âwurem ge menenekmu Anitâje biwinenñahât topne ekmâ otbin mewin yakât matne kâpekingiwuawân Onesiporohât nângâwañgiwuap. Emelâk gâ orop Epeso kapiân manmâ Kiristohât den kâsikum yîngiminiwit yan yâknej tânnotgominiop ya nañgat.

## 2

*Timoteoñe Kiristo hoñ bawañgiwuapgât Paulonje sâop.*

<sup>1</sup> Nanne, Timoteo, emelâk Pihelo yet Hemo-heneje Kiristohât âi pilâm ariowot yazu ki otbuat. Gâjeâmâ Yesu Kiristohât wâtjan kinmâ kârihem hoj bayingim manbuat.

<sup>2</sup> Otmu nâje Kiristohât den pat âlepje ya lohimbi kâsikum yingiwan yan gâ orowâk talmâ nângâm gawi. Otmu âi gihewan yakât dopjeâk gâku yazuâk lok nombotje Kiristohâlen biwiyejanje kepeim manmaiye lohimbi den kâsikum yinginomaihât meyekmâ âi sâm yingiwuat.

<sup>3-4</sup> Otmu Kiristohât tem lâum âi târârhâk mem manbuat yakât den âlâen hâum yuzu sâmune nângâ. Hep beronjeâmâ kunlipyejanje yekjetâ ârândâj olâk sâm yâkje den sâmai ya watmâ ari otjetâ dopjan otmap. Otmu umatje lâunomai yakât nângâm ki gorâyingimap. Yâkjeâmâ lohimbi inje manmai yazu ki manmai. Yakât nângâm umatje âlâlâ kakgan yâhâwuap yan gâje Kutdâ tem lâuwaŋirâ yâkje gâ gekmu ârândâj otbuap.

<sup>5</sup> Otmu den âlâen hâum sâwe. Lok kiŋgitje orowâkje senje âlâlâ âilongo katjetâ tatbuap ya menom sâm emet inânjan dop miakmâ yâhâmai. Dop miakmaiân lok âlâ me âlâje otmâ hilipgumai yamâ galemyejanje watyekmap. Yakât otmâ gâje manmange galemgum heŋgeŋgum manbuat.

<sup>6</sup> Otmu den âlâen hâum sâwe. Lok âlâ me âlâje âi kalam tuhumaiye yapâ sot mem nemai. Otmu gâje Kiristohât nep ya biwihaje hikum tuhuwat yakât matje hâmbâi gihimu membuat.

<sup>7</sup> Den âlâen hâum ekgohoan yu mem mete tuhuwat yanâmâ Anitâje nângân nângânge mem pâron pilâhihimu manman girawu mandâ ârândâj otbuap yakât topje nângâwuat.

**8** Yesu Kiristo yamâ Dawitihât senâmbâ gâtje. Yâkñe mumu Anitâje mumuñambâ mem yahatmu himbimân yâhâmu orowâk tawot. Yakât nângâm umatje âlâlâ kakgan yâhâmu biwihe ki orotok sâwuap. Nâje lohimbi hânnjan kulemjan manmâ arai ya yenjâlen ari Kiristohât den pat ya ekyongom gan.

**9** Yakât otmâ nâhât lok bâleje sâm ip kârikñanje hikunekmâ pâi emetjan katnekñetâ hâhiwin kakñan mansan. Yâhâ nâjeâmâ yawu mansan gârâmâ Kiristohât den pat ya sâm haok tuhunomaihât mâtâp yamâ ki mañguyinjai.

**10** Den pat ya sâm haok tuhunetâ Anitâje lohimbi meyekmâ manman kârikñan katyekmu heroje kakñan manmâ yâhâmbisâihât sâm kalop. Yakât otmâ lohimbi yañeâmâ Yesu Kiristohâlen biwiyeje katñetgât nângâm hâhiwin kakñan mansan

**11** Den yuwu ekgohomune nângârâ bulâje olâk. “Yâkñe manmanje pilâm howanân kuñetâ muop. Yakât dopñeâk nenje manmannenje bâleje pilâwin. Otmu Anitâje mumuñambâ mem yahatmu manman kârikñe mem teteningiop. Yakât otmâ yâkâlen biwinenñanje kepeim manman kârikñan manbisâin.

**12** Lohimbi belângen manmaiñe mem âlâlâ tuhunenekñetâ yâkâlen biwinenñanje kepeim mannom otmuâmâ yâkñe âwurem ge menenekmu orowâk tatmâ lohimbi galemyongom mannom. Yawu gârâmâ nenje betgunom otmuâmâ yâku yauwâk betnongowuap.

**13** Yâhâ betgum biwinenñe kârikñe otmu mannom otmuâmâ matje umatje kâpekningiwuapgât den sâm kalop ya ki kumbuap. Iknje biwi nângân

nângânjan tatmap ya pilâm yan ondop otbuapgât dop âlâ ki tap. Yawu.”

*Timoteoŋe Anitâhât den ki kelaŋgatmâ lohimbi kâsikum yîŋgiop.*

**14** Den sâm aran yu Kiristohât lohimbi ekyongowuat. Otmu Anitâhât senjan kinmâ kuyinjirâ den kaknjan ki sahanjinomai. Yâhâ den kaknjan sahanjinomai yanje mem bâleyekmu hiliwahonomai.

**15** Otmu gâŋe Anitâhât den bulâŋe ki kelaŋgatmâ lohimbi kâsikum yîŋgiuat. Anitâŋe nekmu ârândâŋ olâk sâm âi sâm gihiwan ya biwihaŋe tîŋâk mem yâkât den tâŋ tâŋâk kâsikum yîŋgiuat. Yawu otmâ ki aŋulakbuat.

**16** Yâhâ lohimbi nombotŋaŋe yeŋe nângân nângân watmâ den tâŋât sâm den kaknjan sahanjimai. Yawu otmâ Kiristohât mâtâp pilâm manman bâleŋahât mâtâp watmâ dondâ otmâ hilipgumai.

**17** Yakât dop kum yuwu sâmune nângâ. Lohimbi âlâ me âlâ hâk bâle teteyiŋgimap yanje hârok mem bâleyekmu hiliwahonomai. Yakât dopŋeâk lok yanjeâmâ den perâkne sâm bukulipyenje kâsikum yîŋgijetâ nângâŋjetâ bulâŋe otmu ya watmâ manmâ hiliwahonomai.

**18** Yeŋgâlen gâtne lok yâhâp, kutyetne Himenai yet Pileto, yâkne Kiristohât den bulâŋe pilâm den yuwu kâsikum yîŋgimawot. Mumuŋambâ yahatnomgât dop âlâ ki tap sâm den perâkne kâsikum yîŋgimawot. Den perâkne ya kâsikum yîŋgimutâ buku nombotŋaŋe nângâŋjetâ bulâŋe otmu Kiristohât den bulâŋe betgum mansai.

**19** Yawu gârâmâ nenje saran aim kânângâmunuje ñiwij ñiwij sâm kinmap yakât dopñeâk Anitâne iknej lohimbi meyekmu yâkâlenâk biwiyeñanje kepeim manmai. Yâkâlen biwiyeñanje kepeim manmai ya yeñgât yuwu sâop.

“Lohimbi âlâ me âlâne Kudâhâlen biwiyeñanje kepeim mansai ya yeñgât biwiyeñahât topje nañgap.”

Otmu âlâmâ yuwu sâop.

“Lohimbi âlâ me âlâne “Kudâhâlen biwinanje kepeim tem lâuwañgiman,” yawu sâm lohimbi ekyongomai yanje orotmeme kingoñ pilâm manman târârâhâk mannomai.” Yawu.

**20** Otmu nen Kiristohât lohimbi bulâne lok perâkje orop hohet mansain yakât topje nângârâ keterahâkgât den âlâen hâum yuwu sâmune nângâ. Emet pato âlâhât kâlehen kondo hâhâp senje âlâlâ topje topje tuhum katjetâ tatmap. Tuhum katbi yamâ nombotje goli otmu siliwa yanje tuhum katbi. Otmu nombotje âlâmâ denjopje mem kutakum tuhuwi. Otmu nombotjeâmâ nakje hâwim katbi. Yâhâ emet amboñanje senje âlâlâ nombotje yakât nângâjetâ yahatmu hâwurum emet biwiñe âlâen katjetâ tatmap yan lok papato im yahatmai. Yâhâ nombotje âlâmâ yakât nângâjetâ gemu ya hâwurum emet pondoân katjetâ tatmap. Dop yauuâk nenje osset guset manmain.

**21** Yâhâ Kiristohât lohimbi âlâ me âlâne lok perâkje yeñgât orotmeme bâleñe bet pilâm keterakmâ yeneâk mannomai yamâ Kudâyeneñanje âi âlepje yiñgimu menomai.

**22** Lok nombotŋaje nimnaom yeŋgât nâŋgân nâŋgân ya watmâ yu me ya otmai. Yâhâ lok nombotŋajeâmâ biwiyeŋe galemahom târârâhâk manmai. Yawu manmai yaŋeâmâ yu me ya otne sâm aŋgoân Kudâ ulitguŋjetâ nâŋgân nâŋgân âlepŋe biwiyeŋjan katmap. Otmu gâŋe yawu otdâ Anitâŋe nâŋgân nâŋgâŋe mem pâroŋ pilâhihimu Kiristohât den lâum lok âlâ me âlâhât den sâm hâreyiŋgirâ ârândâŋ otbuap. Den sâm hâreyiŋgirâ ârândâŋ otbuap yanâmâ Kiristohât lohimbi orop biwiyeŋjan kepeiakmâ konohâk otmu buku oraŋginomai.

**23** Yâhâ lok nombotŋe yeŋgât biwiyeŋambâ nâŋgân nâŋgân tâŋât âlâlâ tetemap ya gâ orop alahune sâm otnomai ya ki nâŋgâyiŋgiwat. Lok yawuya orop den tâŋât alahumai yan den yaŋe ba tom tomjé otmu yaŋak den kakŋjan sahaŋgimai.

**24** Nenŋeâmâ Kudâ hoŋ bawaŋgimain. Yakât otmâ nenŋe lohimbi kerek ewe katyekmâ lohotŋjan den kâsikum yiŋginom. Yawu otmâ yâk orop den kakŋjan ki sahaŋgimom.

**25-26** Yawu otyiŋginom yanâmâ Anitâŋe biwiyeŋjan kioŋmu nâŋgân nâŋgânyeŋe keterakyiŋgimu Kiristohât den nâŋgâŋetâ bulâŋe otmu yâkâlen biwiyeŋe katnomai. Yâkâlen biwiyeŋe katnomai yan Satangât paŋgoŋân kioŋmâ hoŋ bawaŋgim gai yapâ holanyaekmu Kiristohât tem lâuwaŋginomai.

### 3

*Kiristo âwurem gewuap sâp yan lohimbi yuwu otmâ mannomai.*

**1** Den âlâ yuwu sâmune nângâ. Kiristo âwurem gewuapgât sâp tâlâhuwuap yan lohimbiñe yuwu otnetâ bâlewuap.

**2** Lohimbi nombotñaqe yeñahât nângâjetâ yahatmu hâkyeñe mepaenomai. Hâkyeñe mepaem tewetsenjahâlâk nângâm tepyeñe umatne otbuap. Yawu otmâ bukulipyenye yeñgât nângâjetâ gemu nângâm bâleyingim hâiyeknomai. Âwâ mâmâlipyenye mem ga katyekmâ tihityeñe otmâ gamai yakât nângâjetâ porap otmu ki ewe katyekmâ tem lâuyinginomai. Otmu yakât dopñeâk Anitâ ki ewe katmâ yâkât den lâunomai.

**3** Lohimbi âlâ me âlâ yekmâ mem bâleyeknomai. Lok nombotñaqe otnetâ bâlewuap yakât tepyeñe kou kâlâp semu yanâk matne yînginomai. Otmu den guruk sâm bukulipyenye yeñgât belângen sânomai. Otmu bukulipyenye kâityongom hâmeyeñe bitnomai. Yâhâ girawu manjetâ âlepne otbuap yakât ki nângânomai.

**4** Yawu otmâ Anitâ betbañgim yu me ya eknâlem otmâ hilipgunomai.

**5** Lok yawuya nombotñaqe topyeñe kurihiakmâ Kiristohât lohimbiñe otmai memai yauwâk otmâ yeñgâlen torokatnomai. Yawu gârâmâ biwiyeñe mañguakmu manjetâ Anitâne ki mâmâne otyingimap. Lok yawuyaqe Kiristohât komolân torokatmaihât sen galemâk manbuat.

**6-7** Lok yawuyaqe yuwu otmai. Imbi nombotñaqe otnetâ bâlemap yakât nângâjetâ biwiyeñan hâumu girawu manmunje Anitâne nenekmu ârândâj otbuap sâm lokgât nângân nângân âlâ watmâ ya pilâm âlâ watmâ tuhumai.

Yawu otjetâ nângân nângânyeje hâlim milim otmu Kiristohât mâtâp ekjetâ ki keterakyiñgimap. Yakât otmâ lok yawuyanje imbi yuwuya yeñgât biwiyejan kionjetâ den ya nângâjetâ bulâne otmu lok naomlipyeje yeñgât manmanyeje mem bâleyiñgimai.

<sup>8</sup> Kândikum emelâk Moseñe Anitâhât lau lâum Aihita yeñgât lok kunje yâkâlen ari yâkât den ekuop yan Aihita lok yâhâp, kutyetje, Yane yet Yambere, yâknej Anitâhât den kaknjan sâowot. Yakât dopñeâk lok perâknej yeñgât yan yañe Anitâhât den bulâne kaknjan sâmai. Nângân nângân bâleñahât Amboje, Satanje lok ya yeñgât nângân nângânyeje mem bâleyiñgimu Kiristohât den pat âlepnej yeñgâjetâ heleknej otmap. Yakât otmâ hiliwahonomaihât pat mansai.

<sup>9</sup> Otmu emelâk Yane yet Yambereje Anitâhât den kaknjan sâowot yan topyetje teteknjan tetemu lohimbiñe ekbi. Yakât dopñeâk lok perâknej yuâmâ sâp kâlep ki otmuâk topyeje tetemu Kiristohât lohimbiñe yekmâ lok kopa sânomai.

### *Pauloje Timoteo den katbañgiop.*

<sup>10</sup> Nanne, Timoteo, Anitâje mâmâje otnihim tihitne otmâ gap yakât topnej nângâm heñgeñguat. Emelâk tânahom gawit yan Kiristohâlen biwinanje kepeim yâkât den pat âlepnej lohimbi kâsikum yingiminiwan. Sâp yan girawu manban ya nehon. Lohimbi nombotñarje sâm bâlenihowi ya ewe katyekmâ buku otyingiwan. Otmu umatnej âlâlâ kaknan yâhâop yan biwine ki houj sâop.

<sup>11</sup> Kapi kalimbu, kutyenje Antiok, Ikonion, Listera yan ari tatmâ Kiristohât den pat âlepnej kapi

ambolipŋe kâsikum yŋgiwan. Kâsikum yŋgimune nombotŋaje den ya nāŋgājetâ gemu bet pilâm mem âlâlâ tuhunekjetâ hâhiwin nāŋgâm bâsok muwan. Mumbâm yamâ Kutdâje tihitne otmu hâmene kinop.

**12** Yakât yuwu sâmune nâŋgâ. Lohimbi âlâ me âlâje Kiristo orop biwiyenŋaje kepeiakmâ konohâk otmu Anitâ hoŋ bawaŋgimai yâhâmâ lok belângen manmainje mem âlâlâ tuhuyekmai.

**13** Lok perâkŋaje biwiyeŋe kurihiakmâ Kiristohât lohimbi kâityongom mansai. Yawu otjetâ bâlemap yauuâk torokatmâ otmâ yâhâjetâ dondâ bâlewuap. Otjetâ bâlemap yakât nâŋgâjetâ bulâŋe otmu yauuâk watmâ yâhâm hiliwahonomai.

**14** Yâhâ gâmâ nâŋgâ Kiristohât den kâsikum gi-himune nâŋgâon. Ya nâŋgârâ bulâŋe otmu yâkâlen biwihaŋe kepeim manmâ gat. Yakât otmâ nâhât topne naŋgat. Yakât otmâ Kiristohât den yauuâk lâum manbuatgât naŋgan.

**15** Emelâk Anitâhât poropetelipŋe otmu hoŋ bawalipŋaje yâkât den kulemgowi ya mâmâhe buwuhaŋe lepatgambâek kâsikum gihiminiowot. Yakât otmâ den ya nâŋgâm hengeŋgum Kiristohâlen biwihaŋe tiŋâk kepeim manbuat. Yawu manmâ yâhâwuat otmuâmâ Kiristoŋe âwurem ge menenekbuap yan Anitâŋe manman kârikŋan orowâk katnenekbuap.

**16** Wâtgât mâmâŋahât Heakŋe Anitâhât poropetelipŋe otmu hoŋ bawalipŋe yenŋât biwiyeŋe mem heweweŋ tuhumu Anitâhât den ya tâŋ tâŋâk kulemgowi. Yakât otmâ den ya kâsikum lohimbi yŋgimunŋe nâŋgâjetâ bulâŋe

otmu Anitâhât topŋe nâŋgâm heŋgeŋgunomai. Yawu nâŋgâm orotmeme girawu manjetâ yekmu ârândâŋ otbuap yakât nâŋgânjetâ haŋ sâyinjimu manmanyenje kelihakmu mannomai.

<sup>17</sup> Otmu nenŋe Kudâhât wâtnjan kinmâ den ya nâŋgâm heŋgeŋgum hoŋ bawanjim nepŋe tuhunom yanâmâ yakât bulâŋe âilonjgo tetewuap.

## 4

<sup>1</sup> Nâŋe Anitâ yet Yesu Kiristo yetgât senyetŋan kinmâ yuwu sâmune nâŋgâ. Kiristoŋe âwurem gewuap yan lohimbi emelâk muwi, me yiwerenje mansain yu, otmu hâmbâi tetem mannomai, kerek nengât biwinenŋe ekbuap. Yawu otmâ nenŋe yâkâlen biwinenŋaje kepeimain nenâmâ menenekmâ manman kârikjan katnenekmu manbisâin. Yakât nâŋgâm den yuwu sâmune nâŋgâm lâum manbuat.

<sup>2-4</sup> Hâmbâi Kiristoŋe âwurem gewuap sâp ya tâlâhuwuap yan Anitâhât hoŋ bawalipŋanje ikŋe den bulâŋe lohimbi tâŋ tâŋâk kâsikum yîŋginomai. Kâsikum yîŋgiŋetâ lohimbi nombotŋanje ki nâŋgâm nâŋgâm mannomai. Ki nâŋgâm nâŋgâm manjetâ ândâpyenje kârikŋe otbuap. Yawu manmâ lok âlâ me âlâŋe den lohotŋan kâsikum ningim heronje kakŋan katnenekjetâ manne sâm yeŋe enŋatyenjeâk otmâ lok yawuya yeŋgât pânyeknomai. Yawu gârâmâ lok perâkŋe mem teteyekjetâ den tâŋât topŋe topŋe kâsikum yîŋgiŋetâ nâŋgânomai. Yawu gârâmâ sâp yiwerenje yuâmâ Kiristohât den kâsikum yîŋginom. Lohimbi belâŋen manmaiŋe Kiristohâlen biwiyenje katŋjetgât gâŋeâmâ heweweŋ otmâ den pat

âlepñe ya sâm holajmâ eñgatyenj gewuat. Yâhâ nombotñe nângâjetâ umatñe otmap yâhâmâ mem heweweñ tuhuyekbuat. Yâhâ nombotñe âlâgeâmâ nângâm pâpgumai yamâ lohotñan kâsikum yinjirâ nângân nângânyeñe pâroñ sâmu hañ sâyinjgiwuap.

<sup>5</sup> Otmu wuân me wuân gâhâlen tetewuap yan biwihe ahom niakmapgât galemahom manbuat. Otmu lok belângen manmaiñe mem âlâlâ tuhuhekñetâ hâhiwin kakñan manmâ yâhâwuat yan Anitâhât wâtnjan kinmâ hoñ bawañgim Kiristohât den pat âlepñe kâsikum yinjim hengeñguuat.

<sup>6</sup> Yâhâ nâ otnihinomai yakât nângâm den âlâen hâum sâmune nângâ. Emelâk papatolipnenñanje Anitâ mepaem yan noniñ bulimakao gâim kat-bañgiminowi. Yakât kakñan wain to moseleñetâ gemu yan Anitâje nângâmu ârândâñ otminiop. Yakât dopñeâk nâ nohoñetâ mumbom yan hep-nañe gemu ârândâñ otbuap.

<sup>7</sup> Emelâk Kuttânenñanje menekmâ aposolo ai sâm nihiop ya biwinanje tijâk mem tuhum gan. Yakât nângâmune ârândâñ oap. Otmu âlâ torokatmâ tuhumbâmgât dop âlâ ki tap.

<sup>8</sup> Kutdâhâlen biwinenñanje kepeim manmain. Yakât âwurem ge menenekbuap nângâm mambot-bañgimain. Yâhâ âwurem ge menenekbuawân bi-winenñe ekmâ hâmeñe tâñ tâñâk ningiwuap. Nâne hoñ bawañgimune nekmu ârândâñ otmap. Yakât otmâ hâmeñe âilonjgo nihimu membom. Sâp yan pat yakât bulâje nihimu membom.

*Den bâiñe sâm hâreop.*

**9-12** Aiop, bukunenje âlâ, kutnje Dema, yâknej iknje manmanjahâlâk nângâmu yahalop. Yawu otmâ nâ pilânekma Tesalonike kapiân ariop. Otmu bukunenje âlâmâ, kutnje Kerese, yâhâmâ hângângumune Galatia yeñgâlen ariop. Otmu bukunenje âlâmâ, kutnje Tito, yâhâmâ hângângumune Dalimati yeñgâlen ariop. Otmu âlâmâ, kutnje Tikiko, yâhâmâ hângângumune Epeso kapiân ariop. Bukunenje âlâmâ, kutnje Luka, yâk konok nâ orop mansait. Yâhâ bukunenje âlâ, kutnje Mareko, yâknej gurâ Kiristohât lohimbi hoj bayingimu nângâmune âilonjgo oap. Yakât otmâ gâye mendâ yâk orowâk in yawu takaromawot.

**13** Otmu Epeso kapi pilâm yuân takare sâm aingoân Toroa kapiân garomawot. Yan ga lok âlâ, kutnje Kapo sâm, yâkât emelan nâhât siruhât hâk katipnje otmu ekap âlâlâ katban ya mem takaromawot.

**14-15** Lok âlâ, kutnje Alesande, yâhâmâ goli, siliwa otmu kât kâriknej âlâlâ um kutakumap. Yâknej nâhât den kaknjan sâm dondâ mem bâlenehop. Yakât otmâ yâkât sen galem otdomawot. Yawu otnihiop yakât matnje Kudânenjâne kâpekbañgiwuap.

**16** Anigoân den âiân katnekbi yan bukulipne kereknej betnohowi. Yakât Anitâne ki nângâyiñgimu bâlewuapgât nañgan.

**17** Sâp yan Kudâne ki betnohop. Yâknej mem heweweñ tuhunekmu nine topne ekyongowan. Otmu Kiristohât den pat ya pâku lohimbi yeñgât kunlipyeje ekyongomune nângâm heñgeñguwi. Yawu otmâ Kudâne nângânihimu holañnekjetâ gem ariwan.

**18** Otmu yakât dopneâk Manman Bâleñahât Amboje, Satanje mem bâlenekmapgât Kudâje tihitne otmâ yâhâwuap. Otmu hâmbâi mâne sârererenekmu himbimân manmâ yâhâwom. Yakât nângâm Anitâ herone nângâwaŋgim mepaembisân. Ya bonjanâk.

**19** Den bâiŋe sâwoman. Lohimbi yâhâp, kutyetjé Akuila yet Pirisila, nângâyitgian. Otmu Onesiporohât imbiŋe naomjé yenŋât nângâyîngian.

**20** Yâhâ bukunenje Erasto yamâ Korinti kapiân takawin yan katmunje mansap. Otmu âlâmâ, kutnje Toropimo, yâhâmâ mesek otmu yaŋak Miletê kapiân takawin yan katmunje mansap.

**21** To yambu otmâ mâtâp maŋguyitgimapgât in yawu takaromawot.

Yuwulo, Puren, Lino, Kalaria otmu Kiristohât lohimbi nombotŋaje gurâ nângâhihiai.

**22** Kudâ orop manbuat.

Anitâje ikŋe lohimbi yenŋât tihityenje olâkgât naŋgan.

Nâ âwâhe,  
Paulo

**Yeshuât Den Pat Âlepñe**  
**The New Testament in the Selepet Language of Papua**  
**New Guinea**  
**Nupela Testamen long tokples Selepet long Niugini**  
copyright © 1986 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Selepet

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files  
dated 31 Aug 2023

995083d2-705e-5a60-af47-1e36806cccbc